

**Інтегрована звітність як інструмент розкриття додаткової інформації
фінансових установ**

Макаренко Інна Олександрівна

доктор економічних наук, професор кафедри бухгалтерського обліку та оподаткування Сумського державного університету, 40007, м. Суми, вул. Харківська, 116, Україна <https://orcid.org/0000-0001-7326-5374>

Scopus Author ID: 56088567300

Серпенінова Юлія Сергіївна

кандидат економічних наук, доцент кафедри бухгалтерського обліку та оподаткування Сумського державного університету, 40007, м. Суми, вул. Харківська, 116, Україна <https://orcid.org/0000-0002-4448-3484>

Scopus Author ID: 36070084600

Фомінов Роман Миколайович

аспірант кафедри бухгалтерського обліку та оподаткування Сумського державного університету, 40007, м. Суми, вул. Харківська, 116, Україна <https://orcid.org/0000-0002-0192-8383>

Макаренко Сергій Миколайович

аудитор, м. Суми, Україна <https://orcid.org/0000-0001-6455-3585>

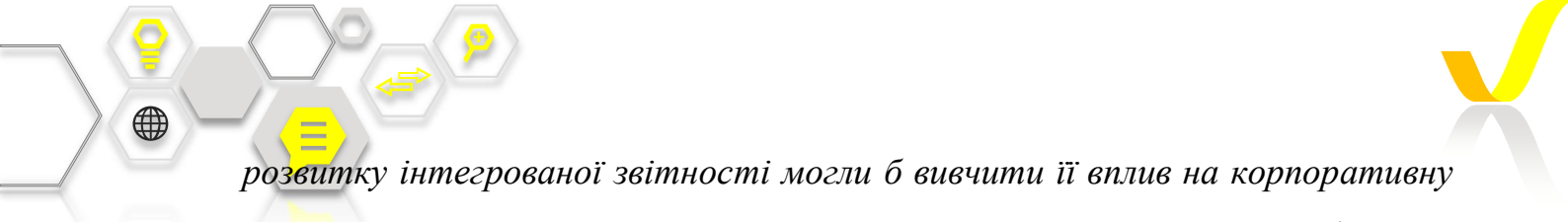
Зайцев Максим Михайлович

старший інженер-програміст, ТОВ «ГлобалЛоджик Україна»

Прийнято: 09.08.2024 | Опубліковано: 20.08.2024

Анотація. Актуальність дослідження зумовлена критичною важливістю інтегрованої звітності в сучасному глобалізованому бізнес-середовищі. Інтегрована звітність забезпечує цілісне уявлення про результати діяльності фінансових установ, що включає фінансовий, виробничий, людський, інтелектуальний, природний і соціальний капітал. Цей підхід дає змогу фінансовим установам прогнозувати продуктивність, керувати ризиками та забезпечувати стійке зростання в умовах таких викликів, як зміна клімату та перерозподіл ресурсів. **Метою** статті є структурування етапів історичного розвитку інтегрованої звітності шляхом організації усталених підходів і значущих подій відповідно до кожного визначеного етапу. У статті наголошується на еволюції інтегрованої звітності, зосереджуючись на її ролі в уніфікації звітів, які узгоджуються з довгостроковими стратегіями фінансових установ. Крім того, у публікації протиставляється капіталізм зацікавлених сторін з капіталізмом сталого розвитку. **Методи** дослідження включають, зокрема, теоретичні методи дослідження: огляд літератури (аналіз існуючих теоретичних основ і концепцій); групування, систематизування, порівняльний аналіз; історична контекстуалізація, емпіричні методи дослідження: аналіз, синтез даних (об'єднання якісних і кількісних даних із різних джерел, щоб отримати уявлення про ефективність і проблеми інтегрованої звітності), узагальнення, спостереження та опис. **Результати** дослідження продемонстрували, що інтегрована звітність є важливою для корпоративної прозорості, поєднуючи фінансову інформацію та інформацію про сталий розвиток, щоб забезпечити цілісне уявлення про ефективність організації та створення вартості. **Висновки** наголошують на важливості розуміння історичних віх у розвитку інтегрованої звітності для розуміння поточного ландшафту та майбутніх тенденцій у корпоративній звітності. Перспективи подальших досліджень історичного

розвитку інтегрованої звітності могли б вивчити її вплив на корпоративну прозорість, прийняття рішень зацікавленими сторонами, впровадження глобальних стандартів і її роль у просуванні сталої ділової практики.

***Ключові слова:** інтегрована звітність, фінансова та нефінансова інформація, стійкість, стійке зростання, капіталізм зацікавлених сторін, капіталізм сталого розвитку.*

Integrated reporting as a tool for disclosure of additional information of financial institutions

Makarenko Inna

Doctor of Economic Sciences, Professor of the Department of Accounting and Taxation of Sumy State University, 40007, Sumy, str. Kharkivska, 116, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0001-7326-5374>

Yulia Serpeninova

PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation of Sumy State University, 40007, Sumy, str. Kharkivska, 116, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-4448-3484>

Roman Fominov

postgraduate student at the Department of Accounting and Taxation of Sumy State University, 40007, Sumy, str. Kharkivska, 116, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-0192-8383>

Serhii Makarenko

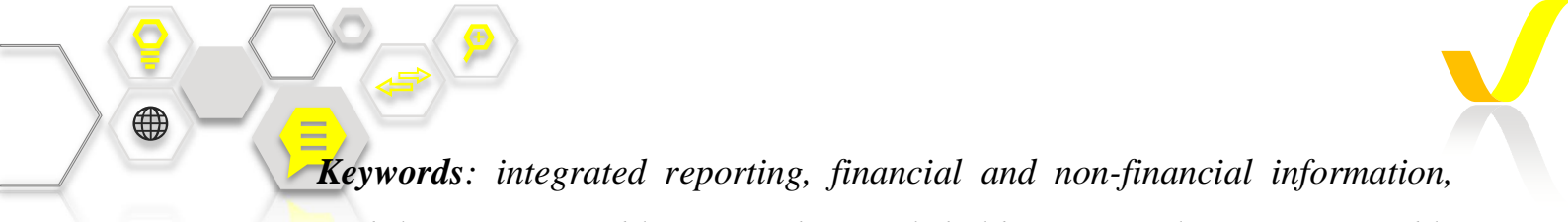
auditor, Sumy, Ukraine <https://orcid.org/0000-0001-6455-3585>

Maksym Zaitsev

senior software engineer, GlobalLogic Ukraine LLC

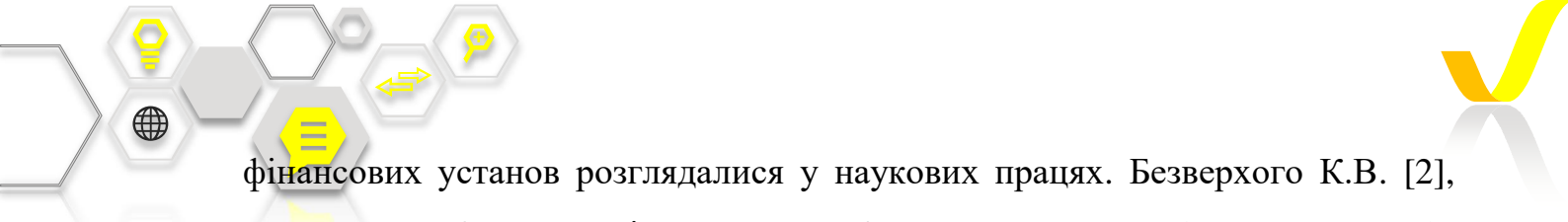
Abstract. *The relevance of the study is determined by the critical importance of integrated reporting in the modern globalized business environment. Integrated reporting provides a holistic view of financial institutions' performance, including financial, production, human, intellectual, natural and social capital. This approach enables financial institutions to predict performance, manage risk and ensure sustainable growth in the face of challenges such as climate change and reallocation of resources. The **aim** of the article is to structure the stages of the historical development of integrated reporting by organizing established approaches and significant events according to each defined stage. The article highlights the evolution of integrated reporting, focusing on its role in unifying reports that align with the long-term strategies of financial institutions. In addition, the publication contrasts stakeholder capitalism with sustainable development capitalism. The research **methods** include, in particular, theoretical research methods: literature review (analysis of existing theoretical foundations and concepts); grouping, systematization, comparative analysis; historical contextualization, empirical research methods: analysis, data synthesis (combining qualitative and quantitative data from different sources to gain insight into the effectiveness and challenges of integrated reporting), generalization, observation, and description. The study **results** showed that integrated reporting is essential for corporate transparency, combining financial and sustainability information to provide a holistic view of organizational performance and value creation. The **conclusions** emphasize the importance of understanding historical milestones in the development of integrated reporting for understanding the current landscape and future trends in corporate reporting. Future research prospects into the historical development of integrated reporting could examine its impact on corporate transparency, stakeholder decision-making, the implementation of global standards, and its role in promoting sustainable business practices.*

Keywords: *integrated reporting, financial and non-financial information, sustainability, sustainable growth, stakeholder capitalism, sustainable development capitalism.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Запровадження концепцій сталого розвитку в Україні, поряд зі зростанням постіндустріальної економіки та подальшою інтеграцією у світовий економічний простір, зумовлює необхідність комплексного структурного реформування інституту бухгалтерського обліку, який є найважливішим інструментом управління інформацією. Отже, виникає потреба у дослідженні нових організаційно-методичних форматів бухгалтерського обліку та інноваційних підходів до його загальної організації. Інтегрована звітність, яка поєднує фінансову та управлінську звітність, стала необхідною для ефективного управління всіма видами капіталу (фінансовим, виробничим, людським, інтелектуальним, природним і соціальним) у коротко-, середньо- та довгостроковій перспективах. У своїй Нобелівській лекції з економіки в 1993 році американський економіст Роберт Фогель підкреслив важливість використання історичного підходу при вивченні економічних процесів. Учений стверджував, що визнання довгострокової динаміки та історичного контексту має вирішальне значення для розуміння поточних економічних проблем [1]. Фогель Р. підкреслив, що неврахування історії часто призводило до непорозумінь дослідників, оскільки їхні узагальнення базувалися на обставинах минулого. Отже, вивчення еволюційного розвитку та становлення інтегрованої звітності в міжнародній практиці та аналіз її якісних змін поглиблює економічний світогляд і дозволяє поширювати передовий досвід для підвищення ефективності бухгалтерського обслуговування.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Останніми роками ефективність та перспективи впровадження інтегрованої звітності серед

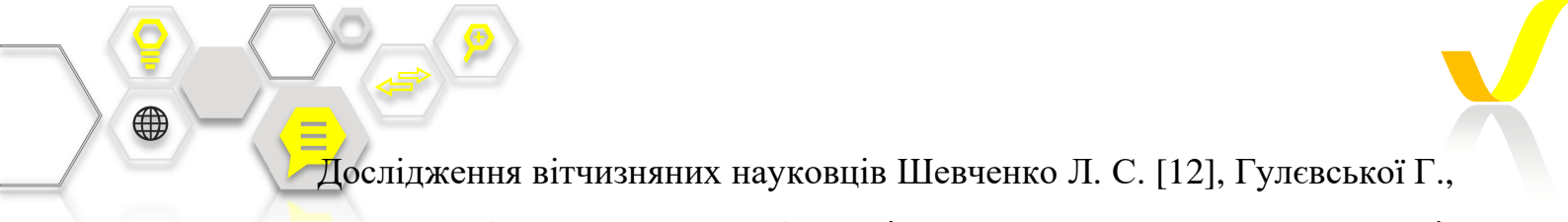

фінансових установ розглядалися у наукових працях. Безверхового К.В. [2], Жука В.М. [3], Серпенінової Ю.С. [4], Шевчука Н.С. [1], Белова І. [5], Голова С.Ф.[6], Нестеренко О.О.[7] та ін. Вагомий внесок у міжнародну практику інтегрованої звітності зробили: De Villiers С. [8], Dumay J. [9], Vitolla F. [10], Mhlanga D. [11] та ін.

Так, у статті Шевчука Н.С. обговорюється його розвиток і важливість у задоволенні інформаційних потреб зацікавлених сторін, вирішенні фінансових, нефінансових, екологічних і демографічних проблем. Серпенінова Ю.С. та Безверхий К.В. зосередитися на його історичному розвитку та застосуванні, включаючи глобальний та український контексти. Жук В.М. висвітлює інтеграцію цілей сталого розвитку у звітність та впровадження стандартів IRC в Україні. Голова С.Ф. прогнозує, що інтегрована звітність з часом замінить традиційні системи звітності, а Нестеренко О.О. розглядає це як адаптацію корпоративної соціальної відповідальності.

De Villiers С. [8] стверджує, що інтегрована звітність не замінить традиційну фінансову звітність або повністю охопить звітність типу Global Reporting Initiative, але включатиме ключову інформацію про інтелектуальний капітал. Водночас Dumay J. [9] наголошує на розриві між корпоративною звітністю та поведінкою керівництва, пропонуючи розширену модель відповідності Директиві ЄС 2014/95/ЄС та відстоюючи теорію управління замість теорії агентства для покращення управління ресурсами та довіри. Стаття Вітолла Ф. [10] оглядає літературу з інтегрованої звітності, підкреслюючи необхідність подальших досліджень через суперечливі думки та новизну теми, а також визначає сфери, які потребують дослідження, такі як створення вартості та якості інтегрованої звітності.

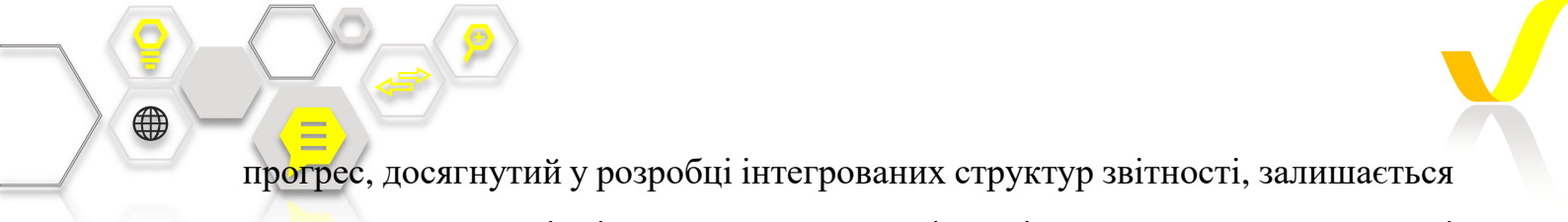
Mhlanga D. [11] досліджував теорію стейкхолдерського капіталізму в контексті Четвертої промислової революції, аналізуючи її потенціал для щодо сталого розвитку, одночасно вирішуючи виклики, які треба вирішити, щоб вона стала керівною ідеологією для корпоративного управління.

Дослідження вітчизняних науковців Шевченко Л. С. [12], Гулевської Г., Адашис Л. [13], Кицака Т. [14] та ін. зосереджувалися на концепції капіталізму зацікавлених сторін і корпоративної соціальної відповідальності (КСВ). Шевченко Л.С. обговорює потенціал стейкхолдерського капіталізму для вирішення соціальних та екологічних проблем, враховуючи інтереси всіх стейкхолдерів, Гулевська Г. та Адашис Л. визначають глобальну тенденцію до більш справедливих економічних систем і виступають за новий суспільний договір, який узгоджує інтереси держави, суспільства та бізнесу, а Кіцак та ін. заглибились у практичні наслідки капіталізму зацікавлених сторін, підкресливши його роль у сприянні стійкості бізнесу та соціальному розвитку через відповідальне залучення зацікавлених сторін.

Ці статті наголошують на переході до інклюзивних економічних моделей, таких як капіталізм зацікавлених сторін, і ролі корпоративної соціальної відповідальності у сприянні сталому розвитку. Вони підкреслюють важливість інтегрованої звітності для задоволення різноманітних потреб зацікавлених сторін і вдосконалення корпоративної практики відповідно до світових стандартів. Проте для кращого розуміння її комплексного розвитку необхідне більш детальне, історично послідовне дослідження становлення інтегрованої звітності з використанням системного підходу.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на те, що інтегрована звітність значно просунулася як інструмент для розкриття додаткової інформації про фінансові установи, однак кілька невирішених проблем залишаються. Зокрема, йдеться про те, як фінансові установи можуть ефективно орієнтуватися у складнощах глобалізованої економіки, одночасно задовольняючи зростаючі вимоги щодо прозорості та підзвітності. У роботі підкреслюється критична роль інтегрованої звітності у наданні комплексного уявлення про результати діяльності фінансових установ, що охоплює фінансовий, виробничий, людський, інтелектуальний, природний і соціальний капітал. Незважаючи на

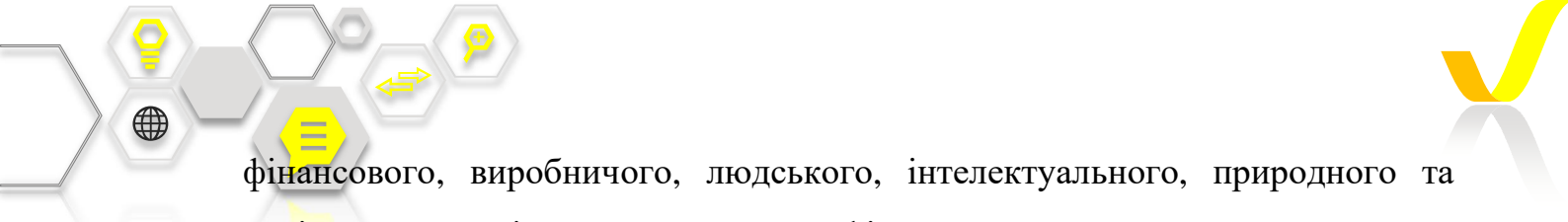

прогрес, досягнутий у розробці інтегрованих структур звітності, залишається прогалина в розумінні практичних процесів та історичного контексту, які сформували її еволюцію, а також її потенціал для вирішення нових викликів, таких як зміна клімату та перерозподіл ресурсів.

Потенційний внесок статті полягає в її поглибленому дослідженні історичних віх і теоретичних основ, які вплинули на розвиток інтегрованої звітності. Простежуючи ці зміни, стаття спонукає розумінню того, як інтегрована звітність може бути вдосконалена для кращого задоволення потреб зацікавлених сторін і покращення корпоративного управління. Крім того, це підкреслює потребу в постійних дослідженнях для оцінки ефективності інтегрованої звітності в просуванні сталої ділової практики та узгодженні корпоративної діяльності з глобальними цілями сталого розвитку, таким чином пропонуючи цінну інформацію як для науковців, так і для практиків у сфері корпоративної звітності.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є структурування етапів історичного розвитку інтегрованої звітності шляхом організації усталених підходів і значущих подій відповідно до кожного визначеного етапу. Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання: систематизувати наукову літературу з питань формування інтегрованої звітності; виділити основні етапи розвитку інтегрованої звітності; визначити особливості інтегрованої звітності на кожному етапі розвитку та визначити проблеми та перспективи її розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. У глобалізованому світі фінансові установи працюють у дедалі складнішому та взаємопов'язаному середовищі, що потребує надійної та вичерпної інформації, щоб орієнтуватися в нових викликах і можливостях. Розвиток інноваційної економіки, нові ризики, такі як зміна клімату та перерозподіл природних ресурсів, значно підвищили попит на надійні дані для підтримки прийняття стратегічних рішень. Інтегрована звітність стала важливою, забезпечуючи цілісне уявлення про результати діяльності фінансових установ щодо

фінансового, виробничого, людського, інтелектуального, природного та соціального капіталу, дозволяючи фінансовим установам прогнозувати діяльність, керувати ризиками та забезпечувати стале зростання на динамічному глобальному ринку. Щоб всеохопно зрозуміти інтегровану звітність, важливо розглянути визначальні події, які сприяли її розвитку.

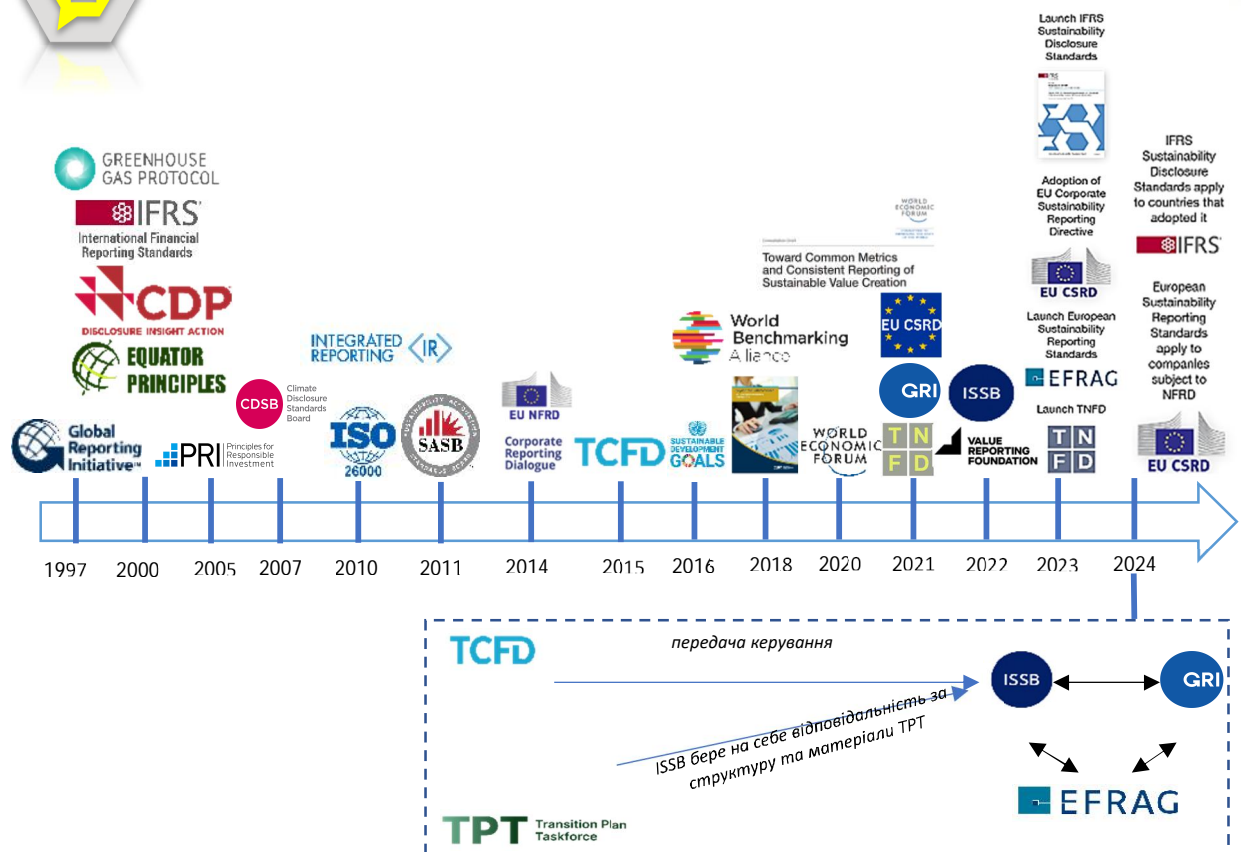
Так, інтегрована звітність є ключовим компонентом Value Reporting Framework, яка була запроваджена в 1999 році. Ця структура має на меті підвищити прозорість і надати повну інформацію про результати діяльності фінансових установ шляхом включення вище перерахованих видів капіталу. Інтегрована звітність, як частина цієї структури, гарантує, що зацікавлені сторони отримують повне, неупереджене та надійне уявлення про загальний вплив фінансових установ та стратегічний напрямок, таким чином підтримуючи обґрунтоване прийняття рішень та сталий розвиток у багатогранній та взаємопов'язаній глобальній економіці.

Еволюція інтегрованої звітності та відповідних стандартів сталого розвитку відзначена важливими віхами, які разом формують поточний ландшафт корпоративної прозорості та підзвітності.

На рис. 1 представлено ключові віхи в розкритті інформації про сталий розвиток, яка стала основним напрямом за останні 20 років.

Рисунок 1

Віхи еволюції інтегрованої звітності та відповідних стандартів сталого розвитку

Джерело: складено авторами на основі [15]

Так, інтегрована звітність виділяється серед різноманітних систем звітності завдяки своєму цілісному підходу:

- Global Reporting Initiative (GRI): фокусується насамперед на звітності про сталий розвиток, надаючи детальні вказівки щодо розкриття інформації про ефективність ESG. У той час як GRI є всеосяжним у своїй сфері стійкості, Integrated reporting (IR) інтегрує це з фінансовими показниками, створюючи уніфікований звіт.
- Carbon Disclosure Project (CDP): спеціалізується на розкритті екологічної інформації, зокрема даних, пов'язаних із кліматом. IR, з іншого боку, охоплює ширші аспекти, включаючи соціальні та управлінські фактори.
- ISO 26000: пропонує вказівки щодо соціальної відповідальності, але не передбачає конкретних форматів звітності. IR використовує такі вказівки в рамках структурованої системи звітності.

Принципи екватора: ці принципи застосовуються до проектного фінансування та є вказівками щодо управління ризиками. ІР включає такі оцінки ризиків у ширшу корпоративну звітність.

– Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ): надає стандарти для фінансової звітності. Інтеграція ІР зі стандартами МСФЗ через International Sustainability Standards Board (ISSB) означає рух до комплексної корпоративної звітності, яка включає як фінансові, так і нефінансові дані.

У результаті проведеного дослідження виконано теоретичне узагальнення історичного, міжнародного досвіду становлення інтегрованої звітності, визначено ключові події та етапи становлення (табл. 1).

Таблиця 1

Еволюційний розвиток інтегрованої звітності

Етап	Рік	Ключові події
Передумови створення інтегрованої звітності	1950-1960	Виникає ідея корпоративної соціальної відповідальності
	1976	Організація економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) створила Керівні принципи для багатонаціональних підприємств
	1996	Міжнародна організація стандартизації (ISO) випустила набір стандартів ISO 14000
	1999	Розробка стандарту звітності Accounting ability (AA1000)
Поява інтегрованої звітності	2000-2002	З'являються перші інтегровані звіти
	2002	Датська глобальна компанія Novozymes публікує перший інтегрований звіт
	2004	Проект Accounting for Sustainability (A4S) [1] був заснований принцом Уельським, щоб надихнути фінансових лідерів сприяти переходу до стійких бізнес-моделей і сталої економіки
	2007	Започатковано Всесвітню ініціативу інтелектуального капіталу (WICI)
		CorporateRegister.com (глобальний онлайн-каталог ресурсів корпоративної соціальної відповідальності (КСВ)) оголошує престижний міжнародний конкурс щорічних звітів
	2008	Алан Вілліс, дослідник CPA Canada та консультант із інтегрованої звітності, пропонує модель корпоративної звітності в «Нових принципах корпоративного дизайну», яка об'єднує фінансову та нефінансову інформацію
		CorporateRegister.com починає вручати щорічні нагороди за найзмістовніший інтегрований звіт
2009	Шведські державні компанії зобов'язані складати інтегровані звіти	
	Уряд Данії наказує найбільшим компаніям країни публікувати інтегровані звіти, сертифіковані аудитором	

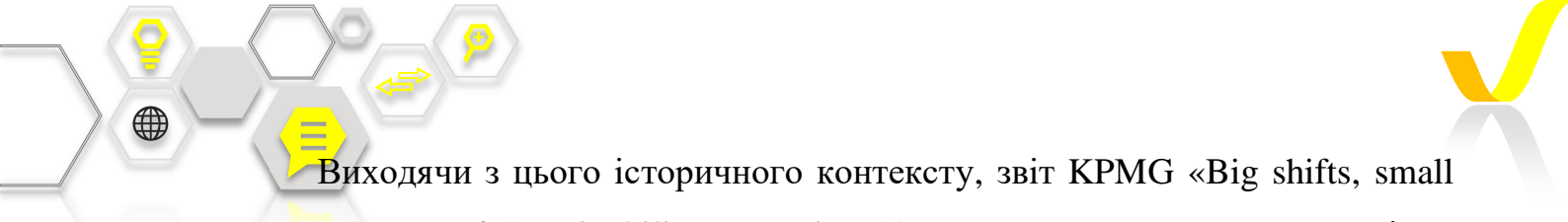
Етап	Рік	Ключові події
		Йоганнесбурзька фондова біржа (JSE) висунула принципи Кодексу управління (King of South Africa 2009) у своїх вимогах до лістингу, зобов'язуючи компанії подавати інтегровані звіти
Формування інтегрованої звітності	2010	Засновано Міжнародну раду з інтегрованої звітності (IIRC) для визначення фундаментальних концепцій і принципів формування інтегрованого звіту, а також для оцінки його якості
		Публікація першої книжки про інтегровану звітність Робертом Дж. Еклз та Майклом П. Крзус
		Випущено безкоштовну електронну книгу під назвою «Ландшафт інтегрованої звітності», засновану на семінарі Гарвардської бізнес-школи з інтегрованої звітності
	2011	Запущено пілотну програму IIRC (International Integrated Reporting Council)
Комісія з цінних паперів і бірж Індії, дотримуючись Національних добровільних вказівок, вимагає від найбільших компаній країни публікувати звіти про відповідальність бізнесу		
2012	Державний акт Гренеля II у Франції зобов'язує компанії включати певну інформацію у свої річні звіти	
Становлення інтегрованої звітності	2013	Старт Консалтингового проєкту в 14 країнах, підкріпленого широкою рекламою в 50 глобальних ЗМІ, таких як The Wall Street Journal, Nikkei і The Guardian
		Сотим учасником Пілотної програми інтегрованої звітності стала німецька фондова біржа Deutsche Börse Group, що включає приблизно 765 зареєстрованих компаній із ринковою капіталізацією 1185 трлн євро
		Опубліковано <IR> Міжнародний стандарт інтегрованої звітності (The International Integrated Reporting Framework (IIRF))
		Прийняття Директиви 2013/34/ЄС
Подальше впровадження інтегрованої звітності	2014	Міжнародна рада з інтегрованої звітності (IIRC) запровадила піонерську мережу державного сектору для сприяння її реалізації в державній галузі
		Прийняття Директиви 2014/95/ЄС
	2015	Японія запровадила Кодекс корпоративного управління, який містив положення щодо інтегрованої звітності
	2016	Опубліковано Стандарти GRI
	2017	Філіппіни включили інтегровану звітність у свій Кодекс корпоративного управління
Європейська комісія (ЄК) встановлює керівні, добровільні принципи розкриття нефінансової інформації, зобов'язавши компанії ЄС дотримуватися вимог щодо звітності про нефінансову інформацію за попередній фінансовий рік		
Розвиток інтегрованої звітності	2018	Публікація «Інтеграція цілей сталого розвитку в корпоративну звітність: практичне керівництво»
	2019	Міністерство фінансів Великої Британії опублікувало вказівки щодо інтегрованої звітності для державного сектору Англії
		Австралія стає 10-ю країною, яка згадує про інтегровану звітність у Кодексі корпоративного управління
	2021	Запуск єдиного європейського електронного формату (ESEF) для цифрової фінансової звітності

Етап	Рік	Ключові події
		Створення Ради з міжнародних стандартів сталого розвитку (International Sustainability Standards Board (ISSB))
	2022	ЄС приймає Директиву про корпоративну звітність про сталий розвиток (CSRD), розширюючи вимоги до нефінансової звітності
	2023	ISSB випустила IFRS Sustainability Disclosure, IFRS S1 і IFRS S2
	2024	Набули чинності Директива корпоративної звітності про сталий розвиток (CSRD) і Європейські стандарти звітності про сталий розвиток (ESRS)

Джерело: розроблено авторами на основі [4,1]

Звідси, концепція корпоративної соціальної відповідальності виникла в 1950-1960-х роках. А серед останніх досягнень – запуск у 2021 році Єдиного європейського електронного формату (ESEF) для цифрової фінансової звітності та створення Ради з міжнародних стандартів сталого розвитку (ISSB). У 2022 році Європейський Союз (ЄС) прийняв Директиву про корпоративну звітність про сталий розвиток (CSRD), розширивши вимоги до нефінансової звітності. До 2023 року ISSB випустив перші стандарти розкриття інформації про сталий розвиток за МСФЗ, а у 2024 році набули чинності CSRD і Європейські стандарти звітності про сталий розвиток (ESRS), що відзначає значні віхи в еволюції інтегрованої звітності; ISSB запускає глобальні базові стандарти, об'єднуючи CDSB (Climate Disclosure Standards Board) і VRF (Value Reporting Foundation), включаючи SASB (Sustainability Accounting Standards Board); TCFD (The Task Force on Climate Related Financial Disclosures) тепер є частиною стандартів ISSB, а з січня керує МСФЗ.

Так, ці віхи пропонують цінний погляд на мотивації, виклики та успіхи, які сформували інтеграцію фінансової та нефінансової інформації в корпоративну інформацію. Відстежуючи еволюцію інтегрованих структур і стандартів звітності з часом, зацікавлені сторони можуть краще зрозуміти контекстуальні основи поточної практики звітності та передбачити майбутні тенденції. Крім того, історичні віхи надають уроки, отримані з минулих реалізацій, спрямовуючи організації до ефективних практик звітності, які задовольняють очікування зацікавлених сторін і ЦСР (Цілі сталого розвитку).

Виходячи з цього історичного контексту, звіт KPMG «Big shifts, small steps. Survey of Sustainability Reporting 2022» [16] пропонує сучасну оцінку того, як фінансові установи в усьому світі інтегрують ESG-чинники у свої системи звітності. Звіт, заснований на аналізі фінансових звітів, звітів про сталий розвиток і розкриття інформації щодо 5800 фінансових установ у 58 країнах, територіях і юрисдикціях, надає комплексне уявлення про поточний ландшафт корпоративної прозорості та практики звітності про сталий розвиток.

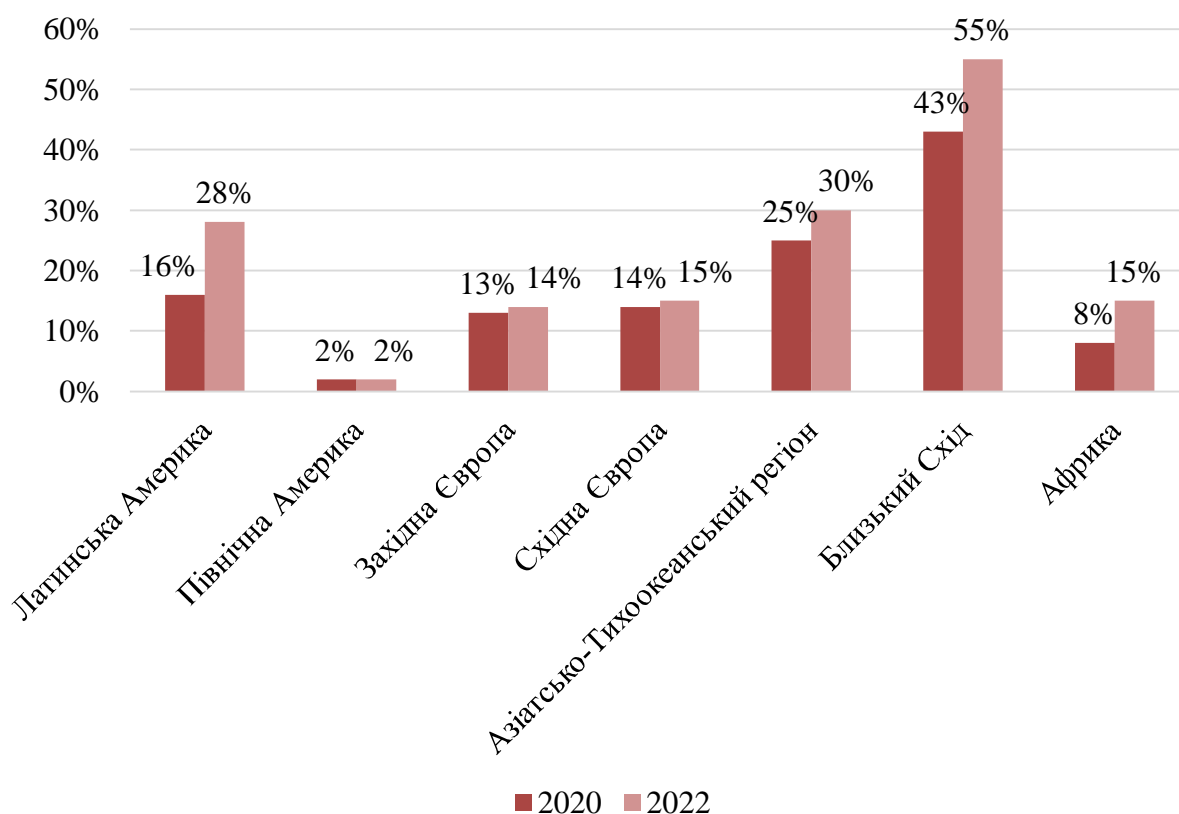
Результати висвітлюють п'ять ключових тенденцій у звітності про сталий розвиток. Зокрема, йдеться про зростання звітності про сталий розвиток зі зрушенням у бік суттєвості зацікавлених сторін, коли 96% із 250 провідних фінансових установ у всьому світі зараз звітують про показники сталого розвитку, головним чином за стандартами GRI; розширення звітності про кліматичні ризики, при цьому три чверті фінансових установ розкривають цілі щодо скорочення викидів вуглецю, хоча 20% не мають зовнішніх контрольних показників; підвищення обізнаності про ризики для біорізноманіття, але менше половини фінансових установ визнають їх бізнес-ризиками; широка, але поверхнева звітність про ЦСР ООН, де лише 10% охоплюють усі 17 цілей; і помітна увага до кліматичних ризиків, за якими йдуть соціальні та управлінські ризики, що відображає значне зростання кліматичних змін, визначених як головний ризик для бізнесу з 2017 року.

У цілому, зосередженість на сталому розвитку продовжує зростати вагомою для корпоративного управління, але залишається можливість для вдосконалення. У рейтингу N100 лише одна третина фінансових установ має призначеного члена правління або керівника, відповідального за питання сталого розвитку. У звіті Deloitte підкреслюється регіональне лідерство в інтегрованій звітності, причому Близький Схід лідирує в рейтингу N100 із 55-відсотковим зростанням інтегрованої звітності з 2020 року. Далі йде Азіатсько-Тихоокеанський регіон з 30-відсотковою часткою, а помітне зростання спостерігається в Латинській Америці, де інтегрована звітність

зросла на 12 відсотків. Такий підйом інтегрованої звітності, ймовірно, є результатом поєднання нормативних вимог і тиску інвесторів, спрямованих на підвищення прозорості нефінансових даних (рис. 2).

Рисунок 2

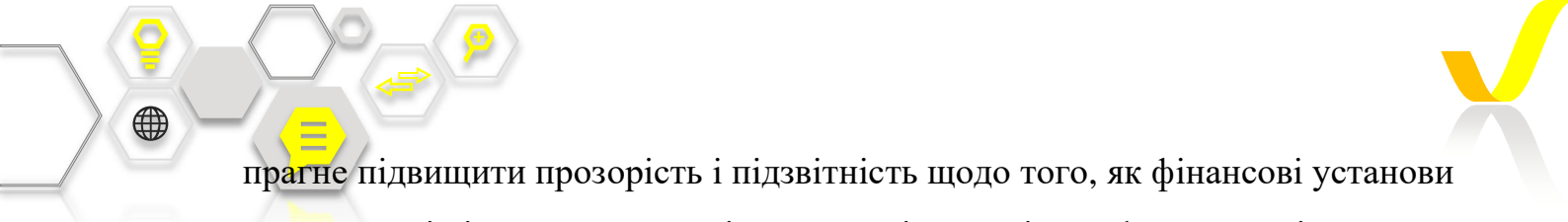
Огляд інтегрованих показників звітності (2020-2022)

Джерело: створено авторами на основі [16]

Інтегрована звітність тісно пов'язана з концепцією капіталізму сталого розвитку, зосереджуючись на понятті «6 капіталів». Ці шість капіталів представляють різні форми капіталу, який організації використовують і на який впливають у своїй діяльності, охоплюючи фінансовий, виробничий, інтелектуальний, людський, соціальний капітал і капітал відносин, а також природний капітал.

Вона прагне забезпечити цілісне уявлення про ефективність організації шляхом інтеграції цих шести капіталів у структуру звітності. Роблячи це, він

прагне підвищити прозорість і підзвітність щодо того, як фінансові установи створюють і підтримують вартість у цих різноманітних формах капіталу. Цей підхід не тільки підтримує ЦСР, але й сприяє довгостроковому створенню цінності та стійкості до швидко мінливих економічних та екологічних умов.

Концепції капіталізму зацікавлених сторін і капіталізму сталого розвитку представляють два прогресивні підходи до корпоративного управління та бізнес-стратегії, обидва з яких спрямовані на узгодження отримання прибутку з ширшими суспільними цілями. Капіталізм зацікавлених сторін зосереджується на збалансуванні інтересів різних зацікавлених сторін, включаючи співробітників, клієнтів, постачальників, спільноти та акціонерів, для досягнення стійкої прибутковості та загальної вартості. З іншого боку, капіталізм сталого розвитку наголошує на інтеграції економічних, соціальних і екологічних цілей для створення довгострокової стійкої вартості. Завдяки цілісному погляду, який включає шість форм капіталу: цей підхід прагне сприяти стійкості та зростанню.

Порівняння цих двох систем дозволить виявити їхні унікальні стратегії, пріоритети та вплив на корпоративну звітність і результативність, надаючи розуміння того, як фінансові установи можуть ефективно сприяти сталому розвитку, задовольняючи потреби зацікавлених сторін (табл. 2).

Таблиця 2

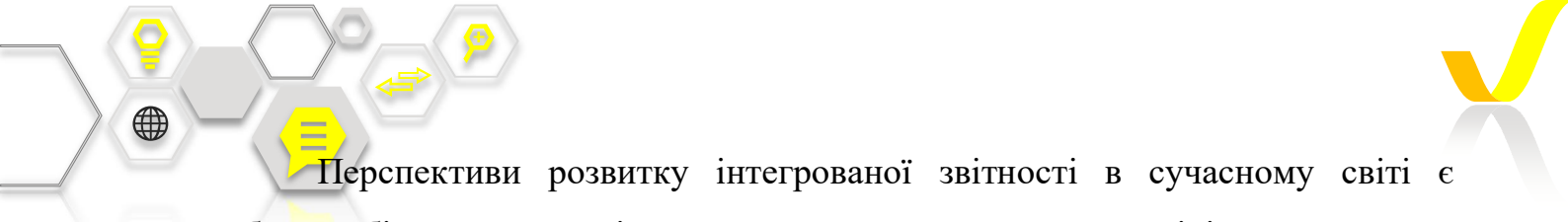
Порівняння капіталізму зацікавлених сторін і капіталізму сталого розвитку

Аспект	Капіталізм зацікавлених сторін	Капіталізм сталого розвитку
Сутність	Це форма капіталізму, за якої фінансові установи прагнуть створити довгострокову цінність, враховуючи потреби зацікавлених сторін і суспільства в цілому	Це економічна система, яка інтегрує стійкість у традиційну капіталістичну модель для максимізації прибутку при мінімізації негативних екологічних і соціальних наслідків
Основний фокус	Збалансувати інтереси та потреби різних зацікавлених сторін за допомогою прозорих і комплексних практик розкриття інформації	Інтеграція економічних, соціальних і екологічних цілей у комплексну структуру, яка наголошує на довгостроковому створенні вартості в різних формах капіталу

Аспект	Капіталізм зацікавлених сторін	Капіталізм сталого розвитку
Довгострокові цілі	Збалансування інтересів зацікавлених сторін для стабільної прибутковості	Стале створення вартості усіх 6 капіталах для довгострокової стійкості
Акцент у звітності	Залучення зацікавлених сторін та оцінка впливу	Інтегрована звітність про фінансовий і нефінансовий капітал
Регуляторне середовище	Керується корпоративним управлінням та етичними міркуваннями, що відрізняються залежно від регіону	Все більше залежить від нормативних актів, стандартів і структур (GRI, SASB, TCFD)
Переваги	<ol style="list-style-type: none"> 1. Пріоритетними є інтереси всіх зацікавлених сторін, що сприяє більш гармонійній і справедливій бізнес-операціям. 2. Створює довіру та лояльність серед клієнтів, співробітників і спільнот, потенційно сприяючи зміцненню бренду та кращому позиціонуванню на ринку. 3. Враховуючи потреби зацікавлених сторін, фінансові установи можуть ефективніше визначати та зменшувати ризики. 4. Може призвести до стабільної прибутковості, сприяючи сприятливій екосистемі для бізнесу 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Веде до сталої ділової практики. 2. Підвищує довгострокову стійкість і зростання. 3. Узгоджується зі зростаючими нормативними вимогами та глобальними стандартами сталого розвитку, зменшуючи ризики відповідності. 4. Позитивно сприяє досягненню суспільних цілей, таких як захист клімату та соціальна справедливість, посилюючи вплив фінансових установ на суспільство. 5. Приваблює соціально відповідальних інвесторів, які надають пріоритет стійкості та довгостроковому створенню вартості
Недоліки	<ol style="list-style-type: none"> 1. Збалансування інтересів різних зацікавлених сторін може ускладнити процеси прийняття рішень. 2. Конфлікт інтересів між зацікавленими сторонами. 3. Потрібні надійні стратегії та ресурси для ефективного залучення та збалансування потреб зацікавлених сторін 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Труднощі з кількісною оцінкою та вимірюванням впливу 6 капіталів, особливо нефінансових показників. 2. Може бути ресурсомістким і вимагати значних інвестицій. 3. Ринкові структури та короткочасні фінансові стимули не завжди можуть узгоджуватися з довгостроковими стійкими цілями.
Приклади компаній	Unilever, Nestlé, Danone	Novo Nordisk, BASF

Джерело: створено авторами на основі [17,11,18,20]

Таким чином, капіталізм зацікавлених сторін зосереджується на управлінні інтересами зацікавлених сторін, забезпечуючи прибутковість, тоді як капіталізм сталого розвитку об'єднує економічні, соціальні та екологічні цілі за допомогою цілісного підходу, який розглядає численні форми капіталу в довгостроковому створенні вартості та звітності.

Перспективи розвитку інтегрованої звітності в сучасному світі є багатообіцяльними, оскільки вона спрямована на надання цілісного уявлення про результати діяльності організації шляхом поєднання фінансової та нефінансової інформації. Цей підхід дозволяє більш комплексно оцінити стійкість організації та довгострокове створення цінності. Інтегрована звітність може підвищити прозорість і підзвітність, зміцнюючи довіру між зацікавленими сторонами, включаючи інвесторів, клієнтів, співробітників і регулятори. Представляючи повну картину того, як працює організація, інтегрована звітність може сприяти кращому прийняттю рішень і стратегічному плануванню. Він заохочує організації розглядати ширший вплив своєї діяльності на ESG, узгоджуючи корпоративні цілі з ЦСР [21].

Висновки та перспективи подальших досліджень. Підсумовуючи, історичний розвиток інтегрованої звітності являє собою значну еволюцію в практиках корпоративного розкриття інформації, що відповідає зростаючим вимогам прозорості та підзвітності в діловому світі. Завдяки об'єднанню фінансової та нефінансової інформації інтегрована звітність забезпечує цілісне уявлення про ефективність організації, що включає економічні, соціальні та екологічні аспекти. Цей підхід узгоджується з широким рухом до капіталізму сталого розвитку, наголошуючи на взаємозв'язку різних форм капіталу та створенні довгострокової вартості для всіх зацікавлених сторін.

Оскільки фінансові установи продовжують запроваджувати та вдосконалювати інтегровані системи звітності, вони краще підготовлені для навігації у складних умовах сучасного економічного ландшафту, дотримання нормативних вимог і реагування на очікування зацікавлених сторін. Шлях інтегрованої звітності відображає перехід до більш комплексної та змістовної корпоративної комунікації, сприяючи глибшому розумінню того, як організації створюють і підтримують цінності у світі, що швидко змінюється.

Перспективи подальших досліджень включають вивчення впливу інтегрованої звітності на корпоративну прозорість і звітність з часом, зокрема в різних регіонах і галузях, а також як інтегрована звітність впливає на

процеси прийняття рішень в організаціях та її ефективність у задоволенні потреб різних зацікавлених сторін. Крім того, дослідження можна було б зосередити на ролі інтегрованої звітності у просуванні сталої ділової практики та її внеску в більш широкий рух до сталого капіталізму.

Подяка. Стаття виконана в рамках проєкту «Transparency. Accountability. Responsibility. Governance. Europe. Trust. Sustainability» 101085395 – TARGETS – ERASMUS-JMO-2022-HEI-TCH-RSCH. Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Список використаних джерел

1. Шевчук Н. Етапи становлення інтегрованої звітності. *Облік і фінанси*. 2019. № 3(85). С. 62–70. URL: [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2019-3\(85\)-62-70](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2019-3(85)-62-70)
2. Безверхий К. В. Генезис інтегрованої звітності у світі. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2017. № 3. С. 87–96.
3. Жук В. М. Інтегрована звітність: ретроспектива і перспектива в Україні. *Облік і фінанси*. 2019. № 1(83). С. 20–27.
4. Серпенінова Ю. Історичний генезис інтегрованої звітності. *Вісник економіки*. 2022. № 1. С. 130–142. URL: <https://doi.org/10.35774/visnyk2022.01.130>.
5. Белова І., Семенишена, Н. Інтегрована звітність інституційних одиниць: інтерпретаційне поле концепту. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2020. № 1 (2). С. 16–32.
6. Голов С. Ф., Костюченко В. М., Кузіна Р. В. Інтегроване звітування: концепція, методологія та організація: монографія. Херсон : Вид. дім «Гельветика», 2018. 252 с.

7. Нестеренко О. О. Інтегрована звітність: теорія, методологія, практика : монографія. Харків : Видавець Іванченко І. С., 2018. 410 с.

8. de Villiers C., Sharma U. A critical reflection on the future of financial, intellectual capital, sustainability and integrated reporting. *Critical Perspectives on Accounting*. 2020. Vol. 70. P. 101999. URL: <https://doi.org/10.1016/j.cpa.2017.05.003>

9. Dumay J., La Torre M., Farneti F. Developing trust through stewardship. *Journal of Intellectual Capital*. 2019. Vol. 20, no. 1. P. 11–39. URL: <https://doi.org/10.1108/jic-06-2018-0097>

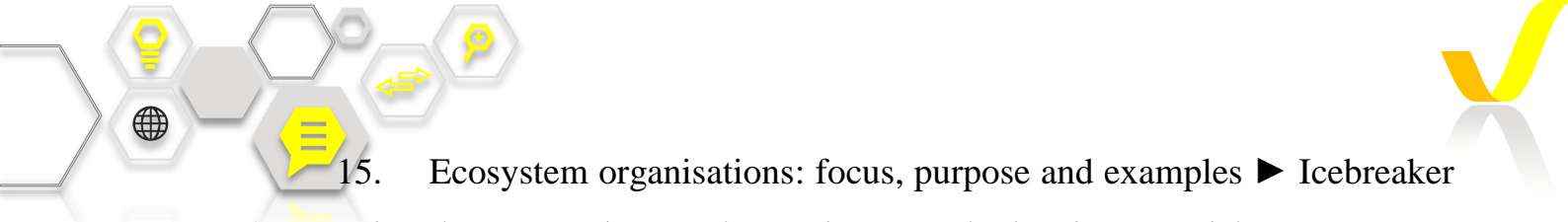
10. Vitolla F., Raimo N., Rubino M. Appreciations, criticisms, determinants, and effects of integrated reporting: A systematic literature review. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*. 2019. Vol. 26, no. 2. P. 518–528. URL: <https://doi.org/10.1002/csr.1734>.

11. Mhlanga D. Stakeholder Capitalism, the Fourth Industrial Revolution, and Sustainable Development: Issues to Be Resolved. *Sustainability* 2022. No. 14. URL: <https://www.mdpi.com/2071-1050/14/7/3902> (date of access: 10.07.2024).

12. Шевченко Л. С. «Капіталізм стейкхолдерів»: Вигоди зацікавлених сторін. *Проблеми сучасної електроенергетики, електротехніки та електромеханіки у післявоєнному періоді* : Матеріали IV Всеукр. науково-практ. інтернет-конф. здобувачів вищ. освіти і молодих уч., м. Харків, 24 листоп. 2023 р. Харків, 2023. URL: <https://ojs.kname.edu.ua/index.php/area/article/download/2429/2308/5601> (дата звернення: 13.07.2024).

13. Hulievska H., Adashys L. The Concept of Business and Human Rights in the Context of Current Global Trends. *Philosophy of law and general theory of law*. 2021. No. 1. P. 48–63. URL: <https://doi.org/10.21564/2707-7039.1.247445>

14. Stakeholder capitalism as a modern model of corporate social responsibility / T. Kytsak et al. *Social and labour relations: theory and practice*. 2024. Vol. 13, no. 1. P. 29–37. URL: [https://doi.org/10.21511/slrrp.13\(1\).2023.03](https://doi.org/10.21511/slrrp.13(1).2023.03).

15. Ecosystem organisations: focus, purpose and examples ► Icebreaker One. *Icebreaker One* ► *Making data work harder to deliver net-zero*. URL: <https://ib1.org/ecosystem/> (date of access: 06.07.2024).

16. Big shifts, small steps. Survey of Sustainability Reporting 2022. KPMG International, 2022. 81 p. URL: <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/se/pdf/komm/2022/Global-Survey-of-Sustainability-Reporting-2022.pdf>.

17. Beck D., Ferasso M. How can Stakeholder Capitalism contribute to achieving the Sustainable Development Goals? *Ecological Economics*. 2023. Vol. 204. P. 107673. URL: <https://doi.org/10.1016/j.ecolecon.2022.107673>.

18. Sustainable capitalism - Can it Coexist?. *UGREEN*. URL: <https://ugreen.io/sustainable-capitalism-can-it-coexist/> (date of access: 10.07.2024).

19. G. Eccles R., Spiesshofer B. Integrated Reporting for a ReImagined Capitalism : Working Paper. 2015. 24 p.

20. Embracing stakeholder capitalism: transforming business for a sustainable future. Incorporate. *Incorporate*. URL: <https://incorporate.ee/stakeholder-capitalism/embracing-stakeholder-capitalism-transforming-business-for-a-sustainable-future/> (date of access: 11.07.2024).

21. Проблеми і перспективи розвитку інтегрованої звітності для сталого розвитку / Y. Serpeninova та ін. *Journal of Innovations and Sustainability*. 2022. Т. 6, № 3. С. 05. URL: <https://doi.org/10.51599/is.2022.06.03.05>.